

Se Tlang Pele Tšepiso



SABATHA THAPAMA

Bakeng sa Thuto ea beke ena, Bala:

Ba-Gal. 3:15–20, Gen. 9:11–17, Matt. 5:17–20, Exod. 16:22–26, Gen. 15:1–6.

Temana ea Khopolo:

“Haeba lefa re le fumana ka Molao, ha esale ka ts’episo; athe Aborahama o le filoe ke Molimo ka ts’episo” (Ba-Galata 3:18).

Motho e mong o kile a botsa ralipolotiki, “Na u bolokile litšepiso tsohle tseo u li entseng nakong ea boiketo?” a arabela, “E . . . empa, bonyane litšepiso tsohle tseo ke ikemiselitse ho li boloka.” Ke mang eo ka nako tse ling, a so kang e ba karolo ea tšepiso e robiloeng? Eo e bileng eena ea robang tšepiso kapa ea etselisoeng tšepiso e be ea rojoa? Ka linako tse ling batho ba etsa litšepiso, ba ikemiselitse ho li boloka, empa, hamorao, ba se ba linoloka; ba bang ba etsa tšepiso, ba tseba—molumo o sa tsoa melomong ea bona kapa litlhaku menoaneng ea bona—hore ke leshano.

Ka bolimatle bakeng sa rōna, litšepiso tsa Molimo ke mokhoa o mong o fapaneng. Lentsoe la Molimo le tiile ’me ha le fetohe. “Seo ke se boletseng ke tla se phetha; seo ke se rerileng ke tla se etsa,” ho bolela Morena (Esa. 46:11).

Thutong ea beke ena, Paulose o hulela maikutlo a rōna likamanong tsa tšepiso ea Molimo ho Abrahama le molao o fanoeng ho Israele lilemo tse 430 ha morao. Ke joang kamanano eo e lipakeng tsa lintho tse peli tsee e ka utloisoang, ’me seo se bolela’ng khasong ea evangeli?

**Bala thuto ea beke ena ho lokisetsa Sabatha, 5 Phato.*

Molao le Tumelo (Ba-Gal. 3:15–18)

Leha bahanyetsi ba hae ba ne ba lumela hore bophelo ba Abrahamana bo ne bo bonahatsoa ke tumelo feela, Paulose o ne a tseba hore ba ne ba tla le lipotso hore na hobaneng Molimo a fane ka molao ho Israele lilemo tse makholo a mane ka mor'a Abrahamana. Na ho fanoa ha molao ha ho hlakole lithlophiso tse entsoeng pejana?

Ntlha ea tatelliso ea Paulose ke efe lipakeng tsa thato ea motho ea ho qetela le selekane sa Molimo le Abrahamana? Ba-Gal. 3:15–18.

Selekane le thato li fapana haholo. Selekane ke tumellano lipakeng tsa batho ba babeli kapa ho feta, hangata e bitsoa “konteraka” kapa “selekane”; Khahlanong le hoo, thato ke phatlatso ea motho a le mong. Botoloki ba se-Gerike ba Testamente ea Khale, ha bo toloke selekane sa Molimo le Abrahamana ka lentsoe la se-Gerike le sebelisoang bakeng sa litumellano kapa likonteraka (syntheke). Empa, le sebelisa lentsoe le bolelang testamente kapa thato (will) (diatheke). Hobaneng? Mohlomong hobane batoloki ba ile ba hlokomela hore selekane sa Molimo le Abrahamana e ne e se tumellano lipakeng tsa batho ba babeli, moo litšepiso ka tumellano li etsoang. Ka lehlakoreng le leng, selekane sa Molimo se ne se theiloe thatong ea hae e seng ho hong. Ho ne ho se likhoqetsane tsa “haeba, joale, kapa li-empa” tse neng li hapeletsoe. Abrahamana o ne a lokela ho lumela Molimo lentsoeng la hae.

Paulose o nka hona mona moeelong o habeli oa “thato” (“will”) le “selekane” e le ho hlalisa limelo tse itseng tsa selekane sa Molimo le Abrahamana. Joalo ka thato ea motho, tšepiso ea Molimo e toba motho ea itseng ea unang molemo, Abrahamana le litlohlo tsa hae (Gen. 12:1–5, Ba-Gal. 3:16); hape e kenyetsa lefa (Gen. 13:15, 17:8, Ba-Roma 4:13, Ba-Gal. 3:29). Ho bohlokoa ka ho fetisisa ho Paulose ke mokhoa o sa fetoheng oa tšepiso ea Molimo. Ka tsela e tšoanang eo thato (will) ea motho e ke keng ea fetoloa hang hoba e kenngoe tšebetso, joale ho fanoa ha molao ka Moshe ho ke ke ha hlakola selekane sa pele sa Molimo le Abrahamana. Selekane sa Molimo ke pallo (Ba-Gal. 3:16), 'me ha ho ka moo Molimo e ka bang ea robang lipallo (Esa. 46:11, Ba-Heb. 6:18).

Beha lentsoe pallo bakeng sa selekane likheng tse latelang. Semelo sa “selekane” ke sefe sekheng ka seng? Ho utloisisa selekane sa Molimo e le pallo ho hlakisa joang moelelo oa sekha see, 'me ho re thusa joang ho utloisisa betere selekane sa bo sona? (Gen. 9:11–17, 15:18, 17:1–21). See se re ruta eng hape, ka semelo sa Molimo, le ka moo re mo tšepang kateng?

Molao le Tumelo (Ba-Roma 3:31)

Paulose o phehile ka matla ka boholo ba tumelo likamanong tsa motho le Molimo. Hangata o bolela hore hase lebollo kapa “mesebetsi e meng ea molao” e etelang pele topollo, “hobane ha ho ea tla beoa ea lokileng ka mesebetsi ea molao” (Ba-Gal. 2:16). Holima moo, ha se mesebetsi ea molao empa tumelo e hlalosang ntlha-kemo ea molumeli (Ba-Gal. 3:7). Phetapheto ena ea mesebetsi ea molao e hlalisa potso ena, “Na molao ha o na thuso ho hang na, joale? Na Molimo o felisitse molao?”

Ka ha pholoho e tla ka tumelo e seng ka mesebetsi ea molao, na Paulose o bolela hore tumelo e felisa molao? Litemana tse latelang li re bolella eng? Bapisa Ba-Roma 3:31 le Ba-Roma 7:7, 12; 8:3 le Matt. 5:17–20.

Khang ea Paulose ho Ba-Roma 3 e lumellana le puisano ea hae ka tumelo le molao ho Ba-Galata. Ha a utloa hore litaba tsa hae li ka isa moo ba bang ba ka etsang qeto ea hore o phahamisa tumelo holima molao, Paulose o botsa potso e ikarabang, “Na joale re felisa molao ka tumelo?”. Lentsoe le tolokiloeng e le ho “felisa” ho Ba-Roma 3:31 ke katargeo. Paulose o sebelisa lentsoe leo hangatanyana, ’me le ka tolokoa e le “ho felisa” (Ba-Roma 3:3), “ho timetsa” (Ba-Efe. 2:15), “ho khaotsa” (Ba-Roma 6:6), kapa le ho senya (1 Ba-Kor. 6:13). Ho hlakile, haeba Paulose a ne a batla ho tlisa khopolo ea hore molao ka tsela e itseng o felisitsoe sefapanong, joalo ka ha batho ba bang kajeno ba ruta, ena e ne e nako. Empa Paulose ha a hane feela khopolo eo ka che, e matla, o bolela hore evangeli ea hae e “tiisa” molao! “Morero oa ho beoa ea lokileng ka tumelo o senola boleng ba Molimo ka molao oa hae ka ho batla le ho fana ka sehlabelo sa pheko. Haeba ho beoa ea lokileng ka tumelo ho felisa molao, ka hona ho ne ho sa hloka hlahle lefu la pheko la Kreste ho lokolla moetsalibe sebeng, le ho mo khutlisetsa khotsong le Molimo.

“Ho feta moo, tumelo ea sebele ka bo eona e bolela ho thato e sa thekeseleng ea ho phethahatsa thato ea Molimo ka bophelo ba kutlo molaong oa hae. . . . tumelo ea ’nete, e ipapisitse ka lerato la pelo eohle ho mopholosi, le ka isa feela kutlong.”—*The SDA Bible Commentary*, vol. 6, p. 510.

Nahana ka se boleloang ha e ne e ba ruri Paulose, o ne a bolela hore tumelo e felisitse tlhokahalo ea molao. Na ka mohlala, ho feba e ne e tla ba sebe, kapa ho utsoa, kapa le hona ho bolaea? Nahana ka masoabi, bohloko, le mahlomola ao o ka ipokang ho oona ha u ne u ne boloka molao oa Molimo. Ke mahlomola afe uena kapa ba bang ao le fetileng ho oona ka lebaka la ho se utloe molao oa Molimo?

Sepheo sa Molao

Ho Ba-Galata 3:19–29 Paulose o supa maketlo a 'maloa molaong. Ke molao ofe oo hantle Paulose a buang ka oona karolong ea Ba-Galata?

Ba bang, ba lumelang hore lentsoe “ho be ho fihle’ a bolela hore molao ona e ne e le o nakoana, ba ne ba nahana hore sekha se lokela ho supa ho molao oa mekete, hobane sepheo sa molao oo se ile sa phetheha sefapanong ka hona o ne o fihla qetellong. Leha sena se etsa kelello ka bo sona, ha e bonahale e le ntlha ea Paulose ho ba-Galata. Ha bobeli molao oa mekete le molao oa boitšoaro e le ea kenyeletsoa Sinai ka lebaka la tlolo, re tla bona ka ho sheba potso e latelang hore Paulose o bonahala a na le molao oa boitšoaro kelellong.

Na Paulose o re molao o ile oa kenyeletsoa? O ile oa kenyeletsoa ho eng, 'me hobaneng? Bapisa Ba-Gal. 3:19 le Ba-Roma 5:13, 20.

Paulose ha a re molao o ile oa kenyeletsoa selekaneng sa Molimo le Abrahama, joalo ka ha eka ke sehlophiso thatong (will) se neng se fetola likateng tsa pele. Molao o bile teng khale pele ho Sinai (sheba thuto ea hosane). Paulose o bolela, leha hole joalo, hore molao o ile oa fanoa ho Israele ka lebaka le fapaneng tu. E ne e le ho khutlisetsa batho ho Molimo le mohau oo a fanang ka oona ho bohle ba tlang ho eena ka tumelo. Molao o re senolela bomeo ba rōna ba sebe le hore re hloka mohau oa Molimo. Molao o ne o sa rereloa ho ba mokhoa oa ho fumana pholoho. Khahlanong le hoo, o ile oa fanoa, Paulose o re, “ho ngatafatsa tlolo” (Ba-Roma 5:20); ke hore, ho bonahatsa ka ho hlaka sebe se maphelong a rōna (Ba-Roma 7:13).

Ha melao ea mekete e ne e supa ho Messia le ho tiisa khalalelo le ho hloka mopholosi, ke molao oa boitšoaro, ka “U se ke,” o senolang sebe, se bontšang hore sebe ha se karolo feela ea semelo sa rōna sa tlhaho empa le tlolo ea molao oa Molimo (Ba-Roma 3:20; 5:13, 20; 7:7, 8, 13). Ke ka hoo Paulose a reng, “hobane moo molao o leng sieo, le ho tloha ho sieo” (Ba-Roma 4:15). “Molao o sebetsa joalo ka khalase e holisang lintho. Se sebelisoa seo ha se eketse boholo ba lokarolo tse litšila tse silafatsang phahlo, empa e etsa hore li hlahelle hantle le ho senola tse ling tse ngata tsa tsona hore e mong a tle a li bone ka leihlo la nama.”—William Hendriksen, *New Testament Commentary, Exposition on Galatians (Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1968)*, p. 141.

Nako ea Molao oa Molimo

Na puo ea Paulose ka molao o kenyeletsoang Thabeng ea Sinai e bolela hore o ne o le sieo pele ho moo? Haeba ha ho joalo, phapano ke efe pele le ka morao ho Thaba ea Sinai? Bala Gen. 9:5, 6; 18:19; 26:5; 39:7–10; Exod. 16:22–26.

Molimo o ne a hloke ho senola molao oa hae ho Abrahamana ka lialuma, mahalima, le kotlo ea lefu (Exod. 19:10–23). Hobaneng, joale, Molimo o fane ka molao ho Israele ka tsela eo? E ne e le hobane, nakong ea bokhoba ba bona Egipteta, ba-Israele ba ne ba lahlehetsoe ke boholo ba Molimo le liphelelo tsa hae tsa boitsoaro tse phahameng. Ka hona, ba ne ba hloka ho hlokomelisoa boleng ba boetsalibe ba bona le ho halalela ha Molao oa Molimo. Tšenolo ea Sinai e entse feela joalo.

Paulose o bolela eng h'a re molao o tšile “ho tle ho be ho fihle leloko leo lipallo li etselitsoeng lona”? Ba-Gal. 3:16–19).

Ba bangata ba utloisisa temana ena e bolela hore molao o fanoeng Thabeng ea Sinai e ne e le oa nakoana. O tšile lilemo tse 430 ka morao ho Abrahamana le ho fella ha Kreste a tla. Botoloki bona, le ha ho le joalo, bo hanana le seo Paulose a se bolelang ka molao ho Ba-Roma, le likha tse ling ka Bibeleng, joalo ka Mattheu 5:17–19. Phoso eo babali ba e etsang ka sekha sena ke ho lekanya hore lentsoe ho fihleng le lekanya nako e lekanyelitsoeng. Eana ha se eona taba. Ho hlaloseng motho ea tšabang Morena, Pesaleme 112:8 e re, “Pelo ea hae e tšile hantle, ha a tšabe letho, a ntse a lebeletse hore lira tsa hae li thabise mahlo a hae.” Na se se bolela hore ha a hlola o tla tšaba? Ho Tšenolo 2:25 Jesu o re, “Feela le 'ne le tiise seo le nang le sona ke be ke fihle.” Na Jesu o bolela hore hang ho ba a fihle ha re sa hloka ho tšepahala? Tšebetso ea molao ha e ea ka ea emisa ho tšeng ha Kreste. O tla tsoela pele ho supa sebe ha feela molao o ntse o le teng. Seo Paulose a se bolelang ke hore ho tla ha Kreste ho tšoea nako e mahlonoko nalaneng ea batho. Kreste a ka etsa seo molao o ke keng oa se etsa—ho fana ka pheko ea 'nete ea Sebe, ke hore, ho beha baetsalibe ba lokileng 'me ka Moea oa Hae a phethe molao oa hae ka ho bona (Ba-Roma 8:3, 4).

Na u se u kile oa nahana, Haeba Morena a entse sena feela molemong oa ka, kapa sa ne, kapa se seng, joale ha ke sa tla hlola ke qea-qea kapa ho botsaka lipotso? Nahana, leha ho le joalo, ka se etsahetseng Sinai, ka ba-Israele ba bonang matla a Molimo kateng—'me leha ho le joalo ba ile ba 'na ba etsa eng? See se lokela ho u bolella eng ka seo tumelo ea 'nete e leng sona le hore na re e fumana le ho e boloka joang? (Sheba Ba-Kol. 2:6).

Ho se Felloe ha Pallo

“Ke eena ea kileng a ba phuthehong feelleng, hammoho le lengeloi le neng le bua le eena thabeng ea Sinai, le bo-ntat’a rōna moholo; ke eena ea nkileng litaba tsa bophelo ho re nea tsona’ ” (Liketso 7:38).

Ho Ba-Galata 3:19, 20, Paulose o tsoela pele ka khopolo ea hae ka molao o sa feliseng selekane sa mohau; sena se bohlokoa hobane, haeba thuto-Molimo ea bahanyetsi ba hae e nepahetse, molao o ne tla etsa seo. Nahana joale, boemo ba rōna re le baetsalibe e ne e tla ba bofe ha e ne e ba re lokela ho itšetleha ka poloko ea molao, khahlanong le mohau oa Molimo, ho re pholosa. Qetellong re ne re tla sala re se na tumelo.

Leha bohoho ba puo ea Paulose ho Ba-Galata 3:19, 20 e le thata, ntlha ea hae ea mathomo e hlakile: molao o ka tlase le ho amana le pallo, hobane o fanoe ka lengeloi le Moshe. Kopano ea mangeloi le phano ea molao hae boleloe ho Exoda, empa e fumanoa libakeng tse ling tse ’maloa mangolong (Deut. 33:2; Liketso 7:38, 53; Ba-Heb. 2:2). Paulose o sebelisa lentsoe ’muelli ho 1 Timothea 2:5 malebana le Kreste, empa puo ea hae mona e supa ka matla hore o na le Deuteronomi 5:5 kelellong, moo Moshe a reng, “Na, mohlantsoe oo, ke ne ke eme mahareng a Jehova le lōna ke tle ke le phetele lentsoe la Jehova.” Joalo ka ha phano ea molao e ne e le e hlolang Sinai, ka mangeloi a se nang palo a tšileng, le bohlokoa ba Moshe e le mofani oa molao, phano ea molao e ne e sa toba. Khahlanong le hoo, Pallo ea Molimo e ile ea etsetsoa Abrahamana ka ho toba (’me ka hona ho balumeli bohle), hobane ho ne ho sa hlokehe ’muelli. Qetellong leha molao o le bohlokoa ha kaalo, ha se se emelang pallo ea pholoho ka mohau le tumelo. Khahlano le hoo, molao o re thusa ho utloisisa hantle botle ba pallo eo.

Hlalosa semelo sa kopano e tobileng ea Abrahamana le Molimo. Ke molemo o fe o neng o le teng oa hang-hang le Molimo? Sheba Gen. 15:1–6, 18:1–33, 22:1–18.

Nahana ka likopano tse ling tseo batho ba bileng le tsona le Molimo ka Bibeleng — Adama le Eva Edene (Genese 3); leri ea Jakobo (Genese 28); Paulose tseleng e lebang Damaseka (Liketso 9). Mohlomong ha u so be le maiphihlelo a hlolang ka bo uena, empa ke ka litsela life Molimo a itšenotseng ho uena? Ipotse hape, haeba se seng bophelong ba hao se ka u thibela ho ba le likamano tse haufi joalo ka maiphihlelo a Abrahamana le Molimo. Haeba ho joalo, ke likhato life tse u ka linkang ho fetoha?

Ho Ithuta Haholoanyane:

“Bokhobeng ba bona batho ba ile ba lahlehela ke tsebo ea Molimo le motheo ea selekane sa Abrahama. Ka ho ba ntša Egypta, Molimo o ne a batla ho senola ho bona matla a hae le mohau o hae, hore ba tle ba mo rate le ho mo tšepa. A ba tlisa leoatleng le lefubelu—moo, ho lelekisoeng ke ba-Egypta, ho phonyoha ho ne ho le thata—hore ba tle ba hlokomela ho hloka thuso ha bona, tlhokahalo ea thuso ea leholimo; le ho tlisa topollo ho bona. Ka hona ba tlaloa ke lerato le teboho ho Molimo le sebete matleng a hae a ho ba thusa. O ba tlamahantse le eena e le molopolli oa bona bokhobeng ba nama. “Empa ho ne ho sa na le ’nete e kholo e lokelang ho tlisoa lipelong tsa bona. Ho phela hara khumamelo ea litšoantšo le bobolu, ba ne ba se na pono ea khalalelo ea Molimo, le ea boetsalibe bo bohola ba lipelo tsa bona, ho hloka bokhoni ha bona, ka bo bona, ho fana ka kutlo molaong oa Molimo, le ho hloka mopholosi. Tsena tsohle ba lokela ho li rutoa.”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 371. “Molao oa Molimo, o builoeng ka meeka le mehlolo ho tsoa Sinai, ke phatlalatso ea thohako ho moetsalibe. Ke karolo ea molao ho rohaka, empa ha ho na matla ho ona a ho tsoarela kapa ho pholosa.”—Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, vol. 6, p. 1094.

Lipotso tsa Puisano:

1. Nahana ka khopolo ena eohle ea litšepiso, haholo tse robiloeng. U ile oa ikutloa joang ka ba robileng litšepiso tseo ba u etselitseng tsona? Ke phapano efe eo e etsang hore na motho o ikemiselitse ho e boloka le ho se e boloke kapa ho fetola mohopolo oa hae, kapa ho fumana hore motho eo o ne a sa re ho e boloka hohang? Ho etsahetse eng ka boleng ba tšepo ea hao ka mora hore tšepiso e rojoe, ho sa tsotellehe mabaka? Ho bolela eng ho uena ho tseba hore u ka tšepa litšepiso tsa Molimo? Kapa mohlomong potso e ka ba hore, ke joang u ka ithutang ho tšepa litšepiso tsa Molimo pele?

2. Ke ka litsela life re leng kotsing ea ho bolisoa ke tikoloho ea rōna ho isa boemong boo re lahleheloang ke linnet tsa bohlokoa tseo Molimo o re fileng tsona? Ke joang re ka bang hlokolosi ho tseba tšusumetso eo e bolisang, ’me ke joang re ka e loantšang?

Kakaretso:

Phano ea molao Sinai ha e ea ka ea felisa pallo eo Molimo o e etselitseng Abrahama, kapa molao ho hleka-hlekana le likateng tsa pallo. Molao o ile oa fanoa e le hore batho ba tla ba hlokomela boleng ba boetsalibe ba bona le ho ela hloko tlhoko ea bona ea pallo ea Abrahama le litloholo tsa hae.

